

BIBLIOTEC A

Informacions

Publicació del Servei de Biblioteques de la UAB. Núm. 36. Març de 2009

Hi trobareu

- 2** L'accés obert i la producció científica
- 4** Noves subscripcions per al 2009
- 6** GEPA, magatzem corporatiu
- 7** Humanitats i Veterinària: noves instal·lacions per a noves realitats
- 8** Recursos tecnològics adaptats per a persones amb discapacitat
- 9** Màquines d'autoprèstec a les Biblioteques de la UAB
- 10** Els blocs de les biblioteques de la UAB
- 13** Obama, als catàlegs
- 15** Llibreries de Barcelona

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques

El DDD (Dipòsit Digital de Documents de la UAB), al rànquing mundial de dipòsits digitals

El mes de gener, el Laboratori de Cibermetria, que pertany al CSIC, fa públic el seu rànquing mundial d'universitats a la web i, des de l'any passat, elabora un rànquing web de repositoris.

El rànquing d'universitats s'elabora amb dades de més de setze mil institucions d'educació superior de tot el món i en classifica prop de cinc mil. En aquest rànquing, la UAB apareix en el lloc 200:

http://www.webometrics.info/index_es.html

El rànquing web de dipòsits està basat en un directori que cataloga quasi sis-cents repositoris de tot el món, amb la condició que tinguin un domini o subdomini propi i continguts acadèmics. Se segueix l'indicador WR, que combina l'impacte (visibilitat i nombre d'enllaços externs) i la informació publicada (nombre de pàgines, de fitxers i d'entrades a Google Scholar):

http://repositories.webometrics.info/index_es.html

En l'edició del gener del 2008 no apareixia el DDD, entre altres motius perquè calia tenir el protocol OAI actiu i ser recollits per altres dipòsits que funcionen com a agregadors (OAIster, Re colecta, Google Scholar...). Aquesta feina l'hem anat fent al llarg del 2008 i ara ha donat els seus fruits.

En aquesta nova edició del rànquing, del gener de 2009, el DDD (<http://ddd.uab.cat/>) apareix en el lloc 56 i és el tercer en l'àmbit de tot l'Estat espanyol pel que fa als repositoris en general, els anomenats Top 300. El primer repositori espanyol és UPCommons (<http://upcommons.upc.edu/>) en el lloc 20, i el segon és Dialnet (<http://dialnet.unirioja.es/>) en el lloc 50.

Com a novetat, aquest any han incorporat un rànquing específic només per a repositoris institucionals (Top 300 Institucional), en el qual el DDD apareix en el lloc 46.

Cristina Azorín
Unitat Tècnica i de Projectes

The screenshot shows the homepage of the Dipòsit Digital de Documents de la UAB. At the top, it says 'Dipòsit Digital de Documents UAB' with a search bar. Below that, it indicates 'Pàgina inicial' and 'Dipòsit Digital de Documents de la UAB - Servei de Biblioteques'. A search bar shows 'Cercar en 30,954 registres per:'. There are buttons for 'Cerca' and 'Llista'. Below the search bar, there are links for 'Limitar per col·lecció:' and 'Enfocat a:'. The 'Enfocat a:' section lists 'Material de curs UAB (11,492)' and 'Guies de l'estudiant (11)'. There are also links for 'Materials de curs (11,492)', 'Guies de l'estudiant (11)', and 'Programes de curs (11,211) Exàmens (1,211)'.

BIBLIOTEC
Informacions A

Publicació del Servei de Biblioteques
de la Universitat Autònoma de Barcelona

Núm. 36
Març de 2009

Dipòsit legal: B-6.440-91
ISSN: 1130-9318

Han coordinat aquest número

Vicenç Allué
Núria Balagué
Àngels Carles
Joan Gómez Escofet

Edició i impressió

Servei de Publicacions
de la Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra
(Barcelona)

Adreça

Biblioteca Informacions
Servei de Biblioteques
Universitat Autònoma de Barcelona

Edifici N
08193 Bellaterra (Spain)
Tel.: 93 581 10 15
Fax: 93 581 32 19
A/e: nuria.balague@uab.es

BIBLIOTECA INFORMACIONS
es pot obtenir en format electrònic
(Acrobat) al web de la UAB:

<http://ddd.uab.cat/record/6>

Els articles signats són responsabilitat dels autors
i no representen necessàriament l'opinió
de BIBLIOTECA INFORMACIONS.

L'accés lliure i la producció científica

L'accés lliure a la informació científica consisteix a dipositar la producció de recerca a la xarxa de forma lliure i gratuïta com a alternativa al paradigma de pagar per accedir a la informació generada a les institucions.

Les universitats donen suport a les investigacions i alhora paguen per accedir a la publicació, en revistes científiques, dels resultats d'aquestes mateixes investigacions. Durant els darrers anys, l'increment anual del preu de les subscripcions ha superat la inflació anual i les biblioteques s'han vist obligades a incorporar noves estratègies d'adquisició.

Des del segle XVII, el canal principal de la difusió científica han estat les revistes, però l'arribada d'Internet ha canviat el sistema de comunicació científica. Hem creat noves necessitats: volem disponibilitat immediata, és imprescindible reduir els costos, s'estructuren xarxes...

Després de la conferència Accés Lliure al Coneixement de les Ciències i les Humanitats, l'any 2003, va aparèixer la Declaració de Berlín sobre l'accés lliure al coneixement de les ciències i les humanitats.* És una de les tres declaracions famoses sobre l'accés lliure, juntament amb la de Budapest (2002) i la de Bethesda (2003), i s'hi defensa la publicació del coneixement científic en llocs d'accés lliure.

La Conselleria d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació va subscriure, el març de 2006, la Declaració de Berlín i va donar suport, així, als plantejaments que ja han fet universitats i organitzacions públiques i privades europees vinculades amb la ciència i la recerca. La declaració defineix les condicions que han de complir les contribucions d'accés lliure.

* «Declaració de Berlín sobre l'accés lliure al coneixement de les ciències i de les humanitats». 2005. BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació, desembre, núm. 15. <http://www2.ub.edu/bid/consulta_articulos.php?fichero=15vela.htm> [Consulta: 16-01-2009].

Entre d'altres, també l'han signat: la Universitat Politècnica de Catalunya, la Biblioteca de Catalunya, el Consell Superior d'Investigacions Científiques, la Universitat Autònoma de Madrid, la Universitat Carlos III de Madrid, la Universitat Complutense de Madrid, la Universitat Rey Juan Carlos, la Universitat d'Alacant, la Universitat de Lleida, la Universitat de Vic, la Universitat Oberta de Catalunya, la Universitat Pompeu Fabra i la Universitat Jaume I.

Segons aquesta declaració, els autors han de:

- garantir el dret a l'accés lliure
- dipositar el document en línia

Per incentivar l'accés lliure s'han establert dues vies de publicació:

- òptima (la via daurada): els autors han de publicar en revistes d'accés lliure sempre que existeixin les condicions adequades dins el seu àmbit (<http://www.doaj.org>).
- bona (la via verda): publicar articles en revistes tradicionals i autoarxivar-los en dipòsits d'accés lliure (<http://archives.eprints.org/eprints.php>). La universitat pot fer que tota la literatura científica sigui accessible al seu dipòsit institucional.

El 22 d'octubre de 2008, el Consell Interuniversitari de Catalunya va fer pública una declaració per donar impuls a l'accés lliure en recerca. Cal emmarcar aquesta declaració dins les propostes del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC) per incentivar l'accés lliure a la informació científica a Catalunya.

Aquesta declaració demana:

- que les universitats de Catalunya adoptin els mecanismes necessaris per tal que, en l'horitzó de 2012, la producció científica

de Catalunya finançada amb fons públics es pugui consultar en accés lliure en dipòsits institucionals de recerca;

- que els organismes finançadors de la recerca impulsin en els seus programes la publicació en obert i el dipòsit en els fons de la Biblioteca Digital de Catalunya.

Alhora, el Consell es compromet a difondre a la comunitat universitària la informació relativa a l'accés lliure i a la importància i la necessitat de deixar la producció científica en dipòsits institucionals com a estratègia del progrés científic i social.

S'encarrega el seguiment i l'aplicació d'aquest acord a la Comissió general de política universitària.

El Servei de Biblioteques de la UAB ofereix el Dipòsit Digital de Documents (DDD) com a punt de recollida de la producció científica de la UAB, així com els dipòsits consorciats del CBUC per a investigació i tesis: Recercat (<http://www.recercat.net/>) i TDX (<http://www.tesisenxarxa.net/>). Es tracta de facilitar un accés centralitzat a la informació, tant per als usuaris interns com per als externs. Els membres de la comunitat universitària poden presentar els seus treballs de forma coherent en un context més genèric. Als usuaris externs els permet cercar, usar i conèixer la nostra producció intel·lectual d'una forma molt més efectiva.

L'augment de la visibilitat de la producció científica fa que els nostres docents i investigadors siguin més llegits i citats arreu del món, i això fa augmentar el prestigi de la institució. El fet de tenir més presència a la xarxa incentiva l'intercanvi d'informació i afavoreix la relació personal amb professionals d'altres universitats.

De fet, un dels avantatges més importants de tenir un dipòsit institucional és poder exposar la nostra producció en una xarxa cada vegada més amplia de col·leccions similars de tot arreu. Els registres que es troben al dipòsit són recol·lectats a tot el món a través d'eines com Open Archives Initiative (OAI). Cal destacar el projecte europeu Driver (<http://www.driver-community.eu/>) del qual ja forma part el nostre dipòsit.

Els investigadors i els docents

El dipòsit respon a una política preestablerta amb la intenció de recollir el material científic produït pels membres de la comunitat universitària. Les seves característiques principals són:

- interoperabilitat
- accés lliure
- preservació

Els avantatges del dipòsit d'objectes digitals són evidents:

- major visibilitat, que pot conduir a un augment del nombre de citacions.
- una gestió en un entorn estable (el DDD), amb una descripció normalitzada i un protocol d'intercanvi de dades estàndard (OAI_PMH).

- més garanties de conservació del document, incloent-hi la migració a nous formats i plataformes informàtiques en el futur.

La reticència dels autors és el repte més gran segons els experts. Es tracta del col·lectiu més interessat en l'ampliació de l'accés a la informació científica i, alhora, és l'únic capaç de portar-ho a terme.

Hi ha una resistència davant les noves formes de treballar o un desconeixement d'alguns aspectes del nou procés. Els principals factors que contribueixen a la resistència a deixar treballs als dipòsits institucionals són:

- desconeixement de l'accés lliure
- desconeixement dels procediments
- manca de temps
- manca de mitjans
- indiferència davant dels possibles beneficis
- resistència als canvis de procediment
- resistència a un nou sistema
- resistència a l'obligació d'arxivar el seu treball
- por de perdre el control sobre la seva obra i d'una possible còpia
- desconeixement de l'estat dels drets d'autor dels seus treballs i sobretot dels treballs col·lectius
- por d'entrar en un conflicte amb l'editor
- desacord amb el propòsit de l'accés lliure
- desacord amb la idea de compartir obertament el seu treball

De forma genèrica, podem dir que les institucions escullen entre dues estratègies:

- obligar a dipositar el material i penalitzar els qui no ho facin.
- animar a la col·laboració, per exemple, mitjançant incentius addicionals a qui ho faci: un finançament més gran per a investigacions futures, assistència a congressos...

L'experiència suggereix que el màrqueting més efectiu sol ser el que fan els autors que ja han dipositat les seves obres i en comproven els avantatges, com, per exemple, l'augment de citacions.

La institució ha de tenir en compte que el nivell d'acceptació del dipòsit per part de l'autor varia considerablement entre les diferents disciplines. El percentatge d'autors que hi participen sol ser més elevat en aquelles disciplines en què ja existien arxius digitals temàtics: física, economia, informàtica, etc.

Una mesura dràstica per aconseguir aquest dipòsit és una ordre institucional. Aquesta política té el suport d'alguns promotors de l'accés lliure, com Stevan Harnad, de la Universitat de Southampton, que ha constatat que les institucions que l'han adoptat han vist un creixement espectacular del nombre de treballs dipositats.

Noves subscripcions per al 2009

A continuació us presentem una llista de les noves adquisicions en format digital.

Revistes electròniques

Foundations & Trends in Technology Package. Col·lecció de divuit revistes de tecnologia i enginyeria. Accés a tot el fons disponible a la plataforma.

Foundations & Trends in Business and Economics Package. Col·lecció de vint revistes de l'àmbit econòmic i empresarial. Accés a tot el fons disponible a la plataforma.

IOPScience. Plataforma electrònica que conté totes les publicacions de l'Institute of Physics (44 títols) i també les revistes de l'editor Turpion.

Veterinary Clinics of North America: Equine Practice
Veterinary Clinics of North America: Exotic Animal Practice
Veterinary Clinics of North America: Food Animal Practice
Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice
Revistes d'Elsevier consultables a Science Direct.

Mary Ann Liebert Online. Accés a les cinquanta revistes electròniques d'aquest editor líder en els camps de la biotecnologia, la biomedicina, el dret i l'economia ambiental, entre d'altres.

China Academic Journals. Serie G. Politics / Military Affairs / Law. Un total de 485 revistes i llibres que contribuiran a ampliar el fons de la UAB sobre l'Àsia Oriental. Disponible només el darrer any de cada títol.

Llibres electrònics

New Palgrave Dictionary of Economics. Edició en línia del prestigiós diccionari d'economia editat per Palgrave MacMillan.

Oxford Scholarship Online. Psychology Collection. Un total de 61 llibres electrònics de psicologia.

Advances in Child Development and Behavior
Advances in Genetics
Advances in Parasitology
Advances in Protein Chemistry
Methods in Enzimology

Sèries de monografies de l'editorial Elsevier consultables a ScienceDirect.

Kirk Othmer Encyclopedia of Chemical Technology. Editada per Wiley i adquirida per la Biblioteca de Ciència i Tecnologia.

Complete Dictionary of Scientific Biography. Editat per Gale Group i adquirit per la Biblioteca de Ciència i Tecnologia.

Royal Society of Chemistry (RSC) Online Books. Llibres electrònics de l'RSC, adquirits per la Biblioteca de Ciència i Tecnologia i amb accés a tots els llibres publicats per l'RSC des de 1968.

PRIMAL Pictures Online. Atlas d'anatomia interactiu en 3D de l'editor Ovid.

Actualització de les nou col·leccions de llibres electrònics d'Elsevier adquirides el 2007, amb els títols publicats el 2008 i els que s'aniran publicant durant el 2009.

Encyclopedia of Virology. Tercera edició. Editada per Elsevier i consultable a ScienceDirect.

Bases de dades

INSPEC. Base de dades d'enginyeria. Consultable a la plataforma Engineering Village d'Elsevier.

International Bibliography of Periodical Literature. Base de dades editada per Walter de Gruyter que recull referències bibliogràfiques dels darrers cent anys de les publicacions periòdiques acadèmiques en l'àmbit de les ciències humanes i socials. Conté publicacions de quaranta països en més de quaranta llengües. Actualment conté quasi tres milions de referències i anualment se n'hi afegeixen unes cent vint mil més.

ProQuest Sociology (Sociological Abstracts with Fulltext). Base de dades de sociologia a text complet.

La Ley Doctrina. Base de dades de dret que conté a text complet totes les publicacions periòdiques de La Ley.

La majoria d'aquestes publicacions ja es poden consultar a través del catàleg del Servei de Biblioteques (<http://www.uab.cat/bib/catalog>) o bé es podran consultar molt aviat.

RACO. Revistes Catalanes amb Accés Obert

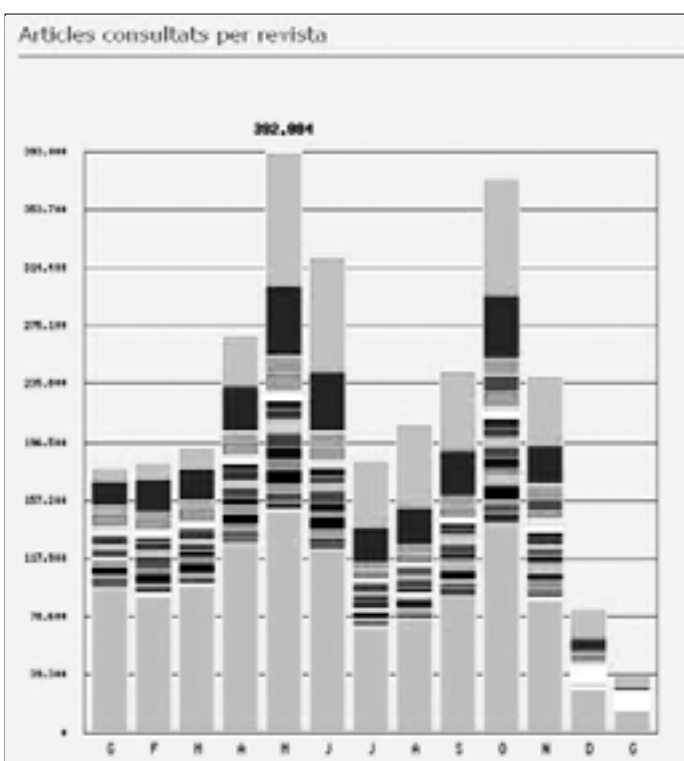
<http://www.racocat.net>

RACO és un dels dipòsits digitals del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC), amb el suport del Centre de Supercomputació de Catalunya (CESCA), que permet la consulta en accés obert dels articles a text complet de revistes científiques, culturals i erudites catalanes amb la finalitat de fer-les més accessibles i facilitar-ne la consulta. Actualment, s'hi inclouen més de 206 revistes de 41 institucions diferents. Podem trobar-hi un total de 68.354 articles.

Els principals objectius de RACO són:

- impulsar l'edició electrònica de revistes catalanes
- crear una interfície que permeti la consulta conjunta de totes les revistes
- facilitar els instruments per a la preservació de les publicacions

Les estadístiques de RACO s'han fet públiques a finals del 2008 i posen de manifest la qualitat de les publicacions de la UAB. Durant l'any 2007, per exemple, nou dels deu ar-

ticles més consultats pertanyien a revistes de la nostra universitat.

Fins ara es podien consultar estadístiques només referents als articles: quantes vegades s'havia accedit a l'enllaç d'un article o al seu text complet. Actualment, aquesta informació s'ha ampliat a unes estadístiques globals que podeu consultar a l'adreça:

<http://www.raco.cat/index.php/index/raco/estadistiques>

- articles incorporats i consultats per revista
- articles consultats per país i revista
- els trenta articles més consultats
- evolució des del 2006

	2007	2008
Enseñanza de las Ciencias: revista de investigación y experiencias didácticas	202	192
Anuario de psicología	62	122
Monografías del Museo de Ciencias Naturales	42	62
Papers: Revista de sociologia	32	32
Revista de Girona	32	32
Anales de l'Institut d'Estudis Gironins	32	32
Ausa	22	22
Acta: revista de biblioteconomia i documentació	22	22
Acta geologica Neoponica	22	22
Compendium: revista catalana d'història de la medicina i de la ciència	22	22
Manuscrits: Revista d'història moderna	22	22
Revista CIOB d'affers internacionals	22	22
Revista de Història Industrial	22	22
Revista d'història de Catalunya	22	22
Enseñanza de las Ciencias de la Tierra	12	12
Revista de geografia	12	12
Actas: quaderns de comunicació i cultura	12	12
Revista	12	12
Quaderns d'història	12	12
Revista Catalana de Biologia	12	12
Albres	32	42

12-01-09

Pel que fa a les revistes consultades el 2008, *Enseñanza de las Ciencias* ha rebut el 19 % del total de les consultes, seguida d'*Anuario de Psicología*, amb un 12 %.

L'any 2008, es va rebre un total de 2.864.124 consultes. Es defineix una consulta a un article com un accés al seu resum o bé com la descàrrega del text complet quan aquesta no és a través de la seva pròpia pàgina de resum. Cal tenir en compte que els accessos automàtics de robots, tant els que consulten el fitxer robots.txt com d'altres detectats, no es comptabilitzen com a consultes. També se n'exclouen els accessos fraudulents (molts accessos des d'una mateixa IP) i els accessos fets des d'adreces del CESCA i del CBUC.

Els sumaris, resums, imatges... i el text complet d'aquestes revistes són introduïts a RACO per personal del Servei de Biblioteques.

GEPA, magatzem corporatiu

GEPA (Garantia d'Espai per a la Perpetuïtat de l'Accés) és un magatzem cooperatiu per conservar i preservar els documents de baix ús garantint-ne la preservació futura i l'accessibilitat immediata quan alguna biblioteca ho requereix.

Les biblioteques recullen, ordenen i guarden llibres i altres documents que són útils per als seus usuaris. Però no tots els materials de les biblioteques es fan servir igual. Alguns, molt usats avui, deixen de ser-ho amb el pas del temps. És el cas, per exemple, de:

- les obres actualitzades per noves edicions, com el llibre *Arte de proyectar en arquitectura*, d'Ernst Neufert, avui en la 15a edició;
- les revistes convertides en bases de dades, com el *Food Science & Technology Abstracts* (FSTA), iniciada el 1969 en format imprès i distribuïda posteriorment en microfita i en CD-ROM, i avui consultable en línia a la Biblioteca Digital de Catalunya (<http://www.cbuc.cat/bdc>);
- els números antics de revistes que ja tenen versió electrònica, com la revista *Ausa*, editada pel Patronat d'Estudis Osonencs i inclosa al dipòsit digital RACO (<http://www.raco.cat>);
- els llibres de text que han deixat de ser vigents;
- altres documents. Alguns documents que poden tenir un ús baix no tenen, per això, un baix valor, ja que representen l'estat del coneixement de la humanitat en un moment donat. Tenen valor per als estudiosos d'avui i de demà i s'han de conservar bé. Tanmateix, no cal que es faci als espais privilegiats que són les sales de lectura de les biblioteques. Podem posar-los en magatzems i aprofitar aquesta oportunitat per reorganitzar els espais d'acord amb les possibilitats tecnològiques i les necessitats d'oferir espais socials i per a l'autoaprenentatge de les biblioteques actuals.

Magatzems com el GEPA, alhora que alliberen espai, creen una col·lecció de reserva comuna. No conserven indiscriminadament, però conserven millor. En lloc de fer una política passiva de preservació, la fan activa, trien els exemplars en millor estat i els conserven en condicions òptimes. El GEPA utilitza un sistema d'emmagatzematge compacte que es va fer servir per primera vegada a la Universitat de Harvard i que consisteix a guardar llibres per mides i no per matèries.

El GEPA aconsegueix millores tot estalviant:

- espais als centres del campus i de les ciutats;
- els costos innecessaris de guardar més llibres dels que cal;
- espai emmagatzemant documents de forma compacta.

El GEPA racionalitzarà els exemplars que s'han de conservar i els mantindrà en òptimes condicions ambientals. Com en altres casos, el GEPA mostra que actuar conjuntament permet que les millores es facin estalviant.

Des que el 2002 el CBUC es va plantejar l'objectiu de fer un magatzem cooperatiu, el projecte GEPA ha passat per diverses fases. El 2002 es va demanar un informe sobre les possibilitats i necessitats d'un edifici per a l'emmagatzematge de materials de biblioteca de baix ús. El 2003 es va proposar que les antigues casernes de Gardeny de Lleida podrien ser apropiades per al GEPA, i el DURSI va encarregar-ne un avantprojecte a l'equip d'arquitectura RQP, que va determinar que l'edifici era adequat per al propòsit. Els anys següents es va anar concretant el projecte i es va acordar el finançament de les obres de rehabilitació, fins que el 2006 es va signar el conveni de creació del GEPA entre l'Ajuntament de Lleida, el CBUC, els departaments d'Educació i de Cultura de la Generalitat i la Universitat de Lleida. El gener de 2007 van començar les obres i se'n va formalitzar l'entrega el 29 de febrer de 2008. Finalment, el 8 d'octubre de 2008, hi va haver l'acte d'inauguració del GEPA.

L'equipament GEPA no és únic però és singular:

- té 5.400 m² amb dotze mòduls d'emmagatzematge;
- actualment estan equipats vuit dels dotze mòduls, amb més de dos mil metres de passadissos i disset mil metres de prestatgeries;
- amb aquesta capacitat, es preveu que es podrà desar de manera compacta uns 43 quilòmetres dels actuals prestatges de les biblioteques;
- disposa d'una sala de consulta amb deu places de lectura;
- al món només hi ha divuit magatzems cooperatius amb una funció similar (catorze a Amèrica, tres a Europa i un a Austràlia) i només un 60 % dels magatzems utilitzen el sistema d'emmagatzematge compacte del GEPA.

Humanitats i Veterinària: noves instal·lacions per a noves realitats

El procés de Bolonya ha actuat com un revulsiu en les formes d'ensenyament i d'aprenentatge que es porten a terme en la majoria dels estudis universitaris catalans, espanyols i de tot Europa. Això té una incidència major o menor tant en el perfil estrictament acadèmic com en les funcions i necessitats dels serveis universitaris. I les biblioteques no són pas un cas a part. Des que es va començar a portar a terme aquest procés d'integració acadèmica europea, a principis del 2000, hem vist com s'incrementava l'ensenyament pràctic i la participació activa dels alumnes en l'aprenentatge. Les avaluacions continuades i les presentacions de treballs en grup o individuals a la classe o en paper han fet que els alumnes demanessin espais i equipaments adequats a les seves necessitats. I les biblioteques han intentat respondre en la mesura de les seves possibilitats. El procés de digitalització que es viu simultàniament a tots els serveis també hi ha jugat a favor, tenint en compte que les col·leccions impreses ja no s'incrementen exponencialment perquè es poden consultar en línia. D'altra banda, es busquen alternatives –com ara GEPA– als fons poc consultats que ocupen un espai poc utilitzat i necessari perquè es pugui

fer servir i reconvertir en altres zones que responguin a les peticions dels seus usuaris directes: els estudiants universitaris.

La creació d'espais de treball ha estat un repte per a la majoria dels serveis bibliotecaris universitaris que, amb major o menor fortuna, han anat proliferant entre els locals de les biblioteques de la UAB. En alguns serveis ja s'havien promogut espais de treball i cabines per afavorir l'estudi i la recerca individualitzada o en grup. És el cas d'Humanitats, que fins fa poc ja tenia habilitats al seu edifici set sales de treball en grup (1 s./15 pax; 2 s./40 pax; 1 s./24 pax i 3 s./12 pax) amb instal·lacions elèctriques per a portàtils i connexió Wi-Fi, i també dotze cabines individuals amb equipament informàtic adreçades especialment a tercer cicle i a professorat i personal investigador. Per la seva banda, Veterinària disposava de tres sales de treball en grup per

a cinc pax equipades informàticament i d'un espai obert a prop de la Sala de Revistes amb quinze PC per al treball individualitzat dels estudiants.

El cas és que la demanda dels estudiants ha anat creixent en els darrers temps i les autoritats acadèmiques s'han adonat de la conveniència de facilitar als estudiants les eines per poder dur a terme les noves tasques que comporten les noves metodologies docents. Per a això, evidentment, cal inversió. I això és el que s'ha produït durant el darrer quadrimestre del 2008.

A l'edifici de revistes de la Biblioteca d'Humanitats s'han instal·lat nou sales de treball en grup (8 s./4 pax i 1 s./8 pax) amb instal·lacions preparades per a l'accés de portàtils i equipament Wi-Fi. L'ús prioritari de les sales és per a les pràctiques de professors i alumnes, per a les pràctiques docents i per als alumnes que vulguin preparar treballs. A aquestes instal·lacions, s'hi afegeix un nou servei d'obertura de vint-i-quatre hores, de dilluns a diumenge, durant els exàmens i prèviament. Durant el calendari lectiu habitual, l'obertura és de dilluns a diumenge, de 9 a 21 h. En dies festius i en horaris fora del servei habitual de la biblioteca, el servei podrà donar-se a tots els membres que pertanyin a l'Associació Catalana d'Universitats Públiques i que s'hagin acreditat prèviament.

En el cas de Veterinària, s'ha viscut un procés llarg de demanda de noves instal·lacions que ha trobat el seu fruit amb una remodelació important dels seus espais: noves portes de control magnètic, noves escales d'accés a la planta superior, vint cabines d'estudi individual amb connexions per a portàtils, vuit espais de treball individual amb nous equipaments informàtics i la construcció de nou sales de treball en grup (4 s./5 pax; 5 s./2 pax; amb la possibilitat d'agrupació i creació d'una sala de formació amb projector informatitzat) i la remodelació de les tres cabines existents. Uns espais amb instal·lacions i equips informàtics que s'afegeixen a la ja prou important i sempre insuficient oferta d'equipaments de què es disposava fins ara.

Els resultats són aclaparadors. Per veure la magnitud del canvi, en el cas de Veterinària podem dir que s'han multiplicat per tres els accessos a les sales i gairebé per sis els usuaris que les han utilitzat comparant les dades del 2007 i les del 2008.

Aquests processos que han viscut aquests dos serveis són el nou signe dels temps en què ens trobem. Nous equipaments que responguin a noves necessitats dels estudiants i usuaris en general. Estem segurs que no seran els darrers serveis a millorar i adaptar les seves instal·lacions, i que progressivament s'hi aniran afegint la resta de les biblioteques que constitueixen la xarxa UAB.

Recursos tecnològics adaptats per a persones amb discapacitat

Gràcies al pioner Centre de Recursos Tecnològics per a Persones amb Discapacitat, constituït per sis cabines adaptades, la Universitat Autònoma de Barcelona ja disposa dels recursos adients per atendre les necessitats educatives dels alumnes amb discapacitat.

Quan es parla d'estudiar en igualtat d'oportunitats, significa que les possibilitats d'accés a la informació dels estudiants amb necessitats educatives especials al lloc d'estudi han de ser les mateixes que les de la resta d'estudiants.

La impossibilitat d'accedir al centre d'estudi o les adaptacions tècniques necessàries per adquirir determinades habilitats obliguen a la superació de nombrosos obstacles sense relació aparent amb el procés d'aprenentatge.

Alguns dels recursos disponibles

Discapacitat visual: teclat ampliat, ordinador de butxaca, línies braille, lupes TV

Discapacitat auditiva: emissora FM, gravadora amb transcripció, videocàmera

Discapacitat física amb mobilitat reduïda: teclats amb cobertor, teclats per a una sola mà, ratolí de bola, gravadora MP3, PDA-comunicador

La supressió de barreres arquitectòniques, l'adaptació d'exàmens, la implantació de noves tecnologies adaptades i el llenguatge de signes o les adaptacions curriculars són passos previs per garantir l'accés a la formació superior de les persones amb discapacitat. L'accés a les tecnologies de la informació i les comunicacions crea oportunitats per a tothom i és més important per a les persones amb discapacitat. Quan les tecnologies de la informació estan disponibles per a la població, són una important ajuda perquè totes les persones assoleixin al màxim les seves possibilitats. Això afavoreix especialment les persones amb discapacitat en poder formar part del desenvolupament de la societat.

Per a les persones amb discapacitat, per tant, les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) no només serveixen per potenciar capacitats, sinó també per pal·liar i compensar limitacions; però, perquè els seus beneficis arribin a tothom, és necessari que aquestes tecnologies siguin accessibles i que estiguin al seu abast.

Durant molt temps, les entitats del món de la discapacitat han estat les encarregades de proporcionar als estudiants els recursos tecnològics per accedir a la informació. En aquesta línia, la FAS i la Universitat Autònoma de Barcelona van inaugurar, el 2 de juliol passat, el Centre de Recursos Tecnològics per a Persones amb Discapacitat de la UAB, centre que serà gestionat a través del Servei d'Atenció a la Discapacitat, el PIUNE. A l'acte inaugural, que es va fer a la Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia, van assistir-hi, entre d'altres, el vicerector d'Estudiants, Joan Carbonell, la vicerectora de Relacions Internacionals i presidenta de la Fundació Autònoma Solidària, Mercè Unzeta, i la directora de la Fundació Autònoma Solidària, Begoña Navarrete.

El Centre de Recursos estarà a disposició tant dels estudiants amb discapacitat com dels professors de la UAB, els quals podran fer ús del servei per a la preparació de materials de les seves assignatures. Vinculat al Centre de Recursos, s'han habilitat sis cabines adaptades per a persones amb discapacitat. Les cabines, tres d'adaptades per a discapacitat física amb limitacions de la mobilitat i tres d'adaptades per a discapacitat visual, disposen dels equips tècnics necessaris per accedir a la informació de forma autònoma.

La creació del Centre de Recursos s'ha finançat amb el suport del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme, l'IMSESO, la Fundació ONCE, l'Institut Català d'Assistència i Serveis Socials (ICASS) i l'Obra Social Caixa Manresa.

Informació d'interès:

Les cabines i el centre de recursos s'ubiquen a la planta 0 i a la planta 4, respectivament, de la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General.

L'horari de funcionament és de 8.30 a 20 h. Els estudiants que tinguin el Certificat de Discapacitat amb un grau igual o superior al 33 % que vulguin utilitzar les cabines han de contactar amb el Servei d'Atenció a la Discapacitat de la plaça Cívica.

Ens poden enviar un correu electrònic a l'adreça fas.piune@uab.cat per tramitar l'acreditació que s'ha de presentar a la recepció de la biblioteca per sol·licitar la clau de les cabines. També poden trucar-nos al telèfon 93 581 26 97 o passar directament pel local número 11 de la plaça Cívica.

**Sigues autònom
i utilitza l'autopréstec**

Màquines d'autopréstec a les Biblioteques de la UAB

La Biblioteca d'Humanitats, la de Ciències Socials, la de Comunicació i Hemeroteca General i la de Medicina estrenen un nou servei: l'autopréstec. (S'està estudiant la propera implantació d'aquest servei a la Biblioteca de Ciència i Tecnologia.)

Aquest nou servei està pensat perquè els usuaris de les biblioteques guanyin autonomia alhora que s'estalvien de fer cues davant dels taulells d'atenció. Així, els usuaris que vulguin disposar de llibres de la biblioteca en préstec ho podran fer de manera molt àgil amb les màquines d'autoservei. El funcionament és molt senzill: cal posar-hi el carnet de la UAB amb el codi de barres cap amunt perquè l'escàner el pugui llegir. Un cop identificat, s'hi han de posar els llibres un per un, de manera que la màquina llegeixi els codis de barres dels llibres, i s'ha de demanar el rebut dels préstecs. Així de fàcil, ràpid i pràctic.

La majoria de biblioteques també disposen de bústies de retorn de llibres al costat de la porta d'entrada. D'aquesta manera es poden retornar els llibres i utilitzar la bústia qualsevol dia o hora durant tot l'any, encara que la biblioteca estigui tancada.

Àngels Carles
Biblioteca de Medicina

Desè aniversari de la Biblioteca de Medicina i d'Infermeria de la Vall d'Hebron

El mes de març de 1998, començava a funcionar la nova Biblioteca de Medicina i d'Infermeria de Vall d'Hebron, dins el marc d'un conveni institucional entre la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Institut Català de la Salut. Aquest nou servei va ser inaugurat oficialment el 27 d'abril del mateix any juntament amb les noves instal·lacions de la Unitat Docent de la Vall d'Hebron.

La nova biblioteca integraria, d'una banda, fons, personal i serveis de la Biblioteca de la Unitat Docent de Medicina de la UAB, ubicada a les antigues dependències dins el recinte hospitalari i, d'altra banda, de la Biblioteca que donava servei a l'Escola d'Infermeria de la Vall d'Hebron, ubicada en un edifici separat de la Facultat però dins el mateix recinte hospitalari.

Aquest conveni institucional va suposar una gran millora en tots els aspectes de cara als usuaris, entre d'altres:

- millora i augment de l'espai i les condicions ambientals
- augment dels llocs de treball
- fons documental de lliure accés
- increment dels serveis
- ampliació d'horaris i de personal
- integració d'un fons per a les ciències de la salut

Aquesta nova biblioteca, que podríem definir com a «mixta» o «compartida», donaria servei a dos col·lectius d'estudiants especialitzats en ciències de salut: els alumnes de medicina i els d'infermeria, que, tot i que comparteixen les mateixes necessitats pròpies dels estudiants universitaris, requereixen de la biblioteca serveis específics i diferenciats.

Com ja sabeu, des del curs acadèmic 2001-2002, l'Escola Universitària d'Infermeria de la Vall d'Hebron va incorporar al seu currículum una nova pedagogia en sintonia total amb l'EEES: l'aprenentatge basat en problemes (ABP). Aquest can-

vi va suposar una reestructuració important en el funcionament de la Biblioteca per tal d'adequar el nostre servei a les noves necessitats d'aquest col·lectiu d'usuaris (increment de les consultes a sala, del treball en grup, més préstec, més punts d'accés a la xarxa, fotocòpies, etc.) i sense desatendre o distorsionar la dinàmica d'estudi dels estudiants de la Facultat de Medicina.

Durant tots aquests deu anys de funcionament, la nostra biblioteca ha treballat de valent per anar satisfent amb millor o pitjor fortuna els requeriments dels nostres usuaris. Hem hagut d'adaptar-nos al rol que ens proposa el nou paradigma universitari, hem incorporat a la nostra tasca i als nostres serveis les noves tecnologies de la informació i alhora ens hem format i reciclat com a professionals.

No és senzill treballar per a dues institucions diferenciades i tampoc no és fàcil donar servei a grups d'usuaris amb requeriments diferenciats; però és evident que, durant aquests deu anys de vida, aquests han estat els factors determinants que han donat personalitat pròpia a la nostra biblioteca. Ens agrada continuar els propers anys amb la mateixa capacitat per anar gestionant els canvis, buscar solucions, equivocar-nos i tornar a provar... en un futur que caldrà compartir amb tots vosaltres...

Per molts anys!

Marta Miquel
Biblioteca de Medicina i d'Infermeria de la Vall d'Hebron

Els blocs de les

Els blocs han entrat a formar part del ventall d'eines que les biblioteques de la UAB usen per establir comunicació amb els seus usuaris. Han estat adoptats, fins ara, per quatre de les vuit biblioteques de la UAB i s'utilitzen sobretot com a portals temàtics.

Tots ells estan allotjats actualment dins la plataforma blogs.uab.cat desenvolupada per l'Oficina Autònoma Interactiva Docent i disposen d'enllaços a serveis de traducció automàtica a diferents llengües.

La **Biblioteca de Ciència i Tecnologia** disposa de quatre portals: tres dedicats als estudiants de cadascun dels centres als quals dóna servei: Facultat de Ciències, Facultat de Biociències i Escola Tècnica Superior d'Enginyeria, i un d'orientat en exclusiva a servir les necessitats del personal docent i investigador que hi està adscrit.

bctot enginyeria <http://blogs.uab.cat/bctotenginyeria/>

Sota la marca *bctot* i amb un disseny característic, la iniciativa sorgeix l'any 2007 per la necessitat de personalitzar, sim-

biblioteques de la UAB

plificar i interactuar amb els seus usuaris, tal com ho descriu Montserrat Mallorquí, cap de la Biblioteca de Ciència i Tecnologia.¹ En una primera etapa, els tres espais per als estudiants es van instal·lar en un servidor del Servei d'Informàtica i sota el domini propi del Servei de Biblioteques. El gener del 2009, a causa del tancament d'aquest servidor, es van traslladar a la plataforma de blocs de la UAB.

bctot ciències <http://blogs.uab.cat/bctotciencies/>

Tots tres portals dels estudiants –*bctot enginyeria*, *bctot ciències*, *bctot biociències*– tenen una estructura similar amb un disseny a tres columnes on, a la portada, trobem la part central ocupada per les notícies pròpies del format bloc i, a les columnes, informació sobre la Biblioteca, un formulari de consulta directa al catàleg i d'autorenovacions, dreceres als espais informatius més importants per als estudiants i eines diverses del bloc. Aquesta portada es complementa amb pàgines dedicades a presentar una selecció dels recursos més bàsics i importants: materials de curs, diccionaris, enllaços, projectes i treballs, programari i guies d'ajuda.

bctot biociències <http://blogs.uab.cat/bctotbiociencies/>

A *bctot pdi*, dedicat al personal docent, l'èmfasi es posa en les dreceres a bases de dades i altres recursos de l'àmbit de la recerca, tant comercials com gratuïts. S'hi inclou un formulari per consultar l'estat de les comandes gestionades per la Biblioteca i l'oferta de serveis a mida. Tots quatre blocs estan administrats per Tomàs Fabregat i tenen la col·laboració de diverses persones de la Biblioteca de Ciència i Tecnologia.

bctot pdi <http://blogs.uab.cat/bctotpdi/>

1. Montserrat Mallorquí. «Nous espais virtuals de la Biblioteca de Ciència i Tecnologia». *Biblioteca Informacions* 34 (gener de 2008): 7.

La **Biblioteca d'Humanitats**, pionera a mantenir un servidor propi i serveis a mida pels seus usuaris, està posant en marxa diferents blocs temàtics hereus dels portals que tenia a la seva xarxa interna. Inicialment ha publicat el bloc *BH Art* adreçat als estudiants d'Història de l'Art, on recull tots els recursos que els poden ser d'interès.

Inclou un formulari de cerca al catàleg i d'entrada al compte personal per renovar els préstecs. Conté multitud d'enllaços i una bona col·lecció d'apunts sobre diverses èpoques i corrents artístics. Les pàgines principals porten els epígrafs: Com trobar, Revistes, Enllaços i Biblioteca digital. *BH Art* es troba sota la responsabilitat d'Ana Escañuela i l'administració tècnica de Xavier Beltrán.

BH Art <http://blogs.uab.cat/bhart/>

També de la mà de la Biblioteca d'Humanitats apareix el bloc *BH Geografia*, que s'adreça tant a estudiants com a professors d'aquest àmbit temàtic. D'aparició molt recent, el disseny i l'estructura segueixen la pauta de *BH Art*. Les pàgines porten, provisionalment, els epígrafs: Geografia a la xarxa, Com tro-

bar, Enllaços i Biblioteca digital. Apareix com a responsable Marta Gil, bibliotecària de la Cartoteca General.

BH Geografia <http://blogs.uab.cat/bhgeografia/>

Pàgina inicial dels blocs de la UAB: <http://blogs.uab.cat/>

La **Biblioteca Universitària de Sabadell** manté dos blocs –*BUS Empresariales* i *BUS Informàtica*– que pretenen cobrir la comunicació amb els membres de les dues escoles universitàries presents al campus de Sabadell: l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials i l'Escola Universitària d'Informàtica. Els blocs procedeixen de l'escissió d'un primer bloc anomenat *Notícies de la BUS*, que es va engegar el maig del 2006.²

Virtudes Guzmán i Núria Gallart es fan càrrec de mantenir-los actualitzats amb notícies sobre el fons de la Biblioteca o sobre temes d'interès per als usuaris de cada escola.

BUS Empresariales <http://blogs.uab.cat/busempresariales/>

Com a característiques, destacaríem la integració d'informacions provinents de plataformes externes a través de canals rss.

2. Núria Gallart. «El bloc "Notícies de la Biblioteca Universitària de Sabadell"». *Biblioteca Informacions*, 33 (juny de 2007): 11.

Obama, als catàlegs

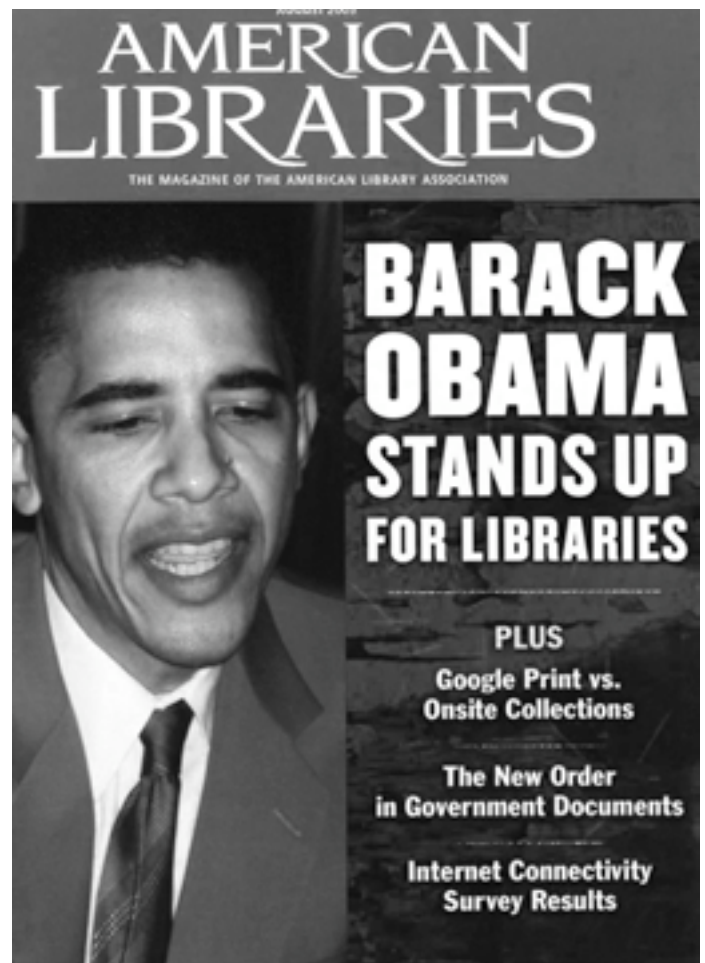
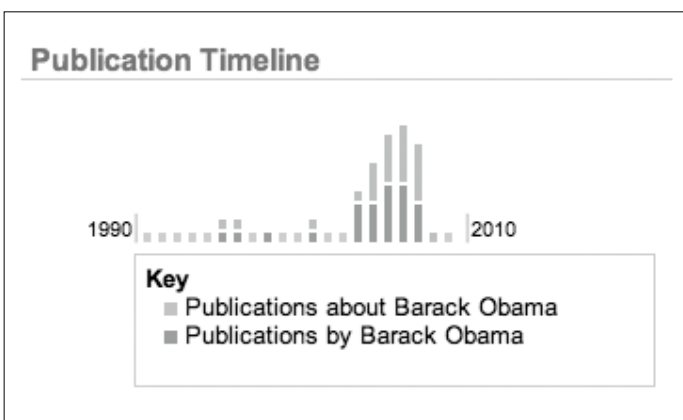
El fenomen Obama ha suscitat un enorme interès en tots el àmbits i permet enfocaments de molt diversa mena. Quan cerquem informació a Internet, mitjançant Google o Yahoo, entre els milions de referències apareix, en primer lloc, la pàgina de *Wikipedia*. La qualitat i l'amplitud de molts dels articles d'aquesta enciclopèdia, especialment en la versió en anglès, és cada vegada més sorprenent. Ho podem tornar a comprovar en l'entrada dedicada a l'actual president americà: http://en.wikipedia.org/wiki/Barack_Obama

Pel que fa al trajecte personal del personatge i des de la perspectiva universitària, ens interessa destacar el seu pas per tres de les universitats més importants dels Estats Units i del món: Columbia, on es va graduar en Ciències Polítiques; Harvard, on es va llicenciar en Dret i on va presidir la *Harvard Law Review* (<http://www.cbsnews.com/stories/2008/06/23/politics/politico/main4201639.shtml>), i la Universitat de Xicago, on va ensenyar dret constitucional.

Com a autor, Barack Obama ha publicat dues obres. Una de caràcter autobiogràfic, *Dreams from my father: a story of race and inheritance*, i una de reflexions de caire polític, *The audacity of hope: thoughts on reclaiming the American dream*.

Una altra via per trobar informació des de les biblioteques de la UAB és el multicercador Trobador (<http://www.uab.cat/bib/trobador>). Aquest multibuscador permet cercar simultàniament en diverses bases de dades i catàlegs. Una cerca dins l'àmbit de Política-Sociologia, que permet a hores d'ara accedir a la consulta de set bases de dades, recupera 578 referències bibliogràfiques.

La consulta al subconjunt de catàlegs bibliotecaris (que permet la cerca simultània a sis catàlegs), recupera 283 referències. Al catàleg (<http://www.uab.cat/bib/catalog>) de la UAB, hi apareixen dues referències (*L'audàcia de l'esperança*) i un audiollibre en anglès, *Dreams from my father*. Al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (www.cbuc.cat/ccuc), hi trobem quatre referències (l'edició castellana de *Dreams from my father* i la versió catalana de *The audacity of hope*).

Si volem, però, fer una consulta al més exhaustiva possible a catàlegs bibliotecaris, disposem de dues eines de caire internacional molt «potents». En primer lloc, el multibuscador de la Universitat de Karlsruhe (<http://www.ubka.uni-karlsruhe.de/hylib/en/kvk.html>). Aquest metacercador permet la cerca simultània a alguns dels catàlegs bibliotecaris més importants del món: per exemple, a Espanya, el catàleg de la Biblioteca Nacional de Madrid i el catàleg de la Red de Bibliotecas Universitarias (Rebiun) i molts d'altres (Biblioteca del Congrés, Biblioteca Nacional d'Alemanya, de Rússia, de la Gran Bretanya, catàleg col·lectiu francès, israelià, etc.), i també a alguns dels principals catàlegs de llibreries de vell.

La cerca a dos d'aquests catàlegs, el de la Biblioteca Nacional d'Alemanya i el de la Biblioteca Nacional de la Gran Bretanya, dona com a resultats 16 i 14 referències respectivament. En aquests casos, els resultats de la cerca també inclouen diversos obres sobre l'autor.

Una altra eina molt eficaç per trobar referències bibliogràfiques de i sobre aquest personatge és el catàleg col·lectiu de l'Online Computer Library Center (OCLC) (<http://www.worldcat.org/>). Es tracta del catàleg bibliogràfic més gran del món: aplega els registres bibliogràfics de més de 10.000 biblioteques, 125 milions de registres bibliogràfics i més de 1.300 milions d'exemplars. Podem fer la cerca directament al

catàleg (per autor, per matèria, etc.) o fer ús d'una eina específica d'aquets catàleg: <http://orlabs.oclc.org/identities/>.

Es tracta d'una utilitat que permet resumir en una sola pàgina tota la informació relativa a un nom dins del catàleg: nombre de publicacions de l'autor, sobre ell, idioma, any de les publicacions, noms relacionats, permet associar el rol amb la persona (per exemple, si és un traductor o un intèrpret), la matèria, etc.

La cerca sobre Obama (<http://orlabs.oclc.org/identities/lccn-n94-112934>) ens dona el resultat següent: el catàleg recupera 87 obres en 127 publicacions en 10 idiomes diferents i 32.860 exemplars. La progressió en el temps va d'1 obra d'Obama i 1 sobre Obama l'any 1995, a 24 obres sobre Obama i 7 edicions d'obres d'Obama l'any 2008.

També ressenya les obres sobre Obama més abundants a les biblioteques que participen en el catàleg:

- *Obama: from promise to power*, de David Mendell
- *A bound man: why we are excited about Obama and why he can't win* de Shelby Steele
- *Barak Obama: working to make a difference* de Marlene Targ
- *Barack Obama: this improbable quest* de John K. Wilson
- *I Barack Obama, the new face of American politics* de Martin Dupuis

La pàgina recull informació detallada de les obres de Barack Obama més abundant a les biblioteques, amb un petit resum de cadascuna. També inclou un gràfic sobre el públic a qui van dirigides les seves obres amb tres indicadors (*kids, general, special*) (en aquest cas, la mitjana del nivell de les seves obres és 0,45 sobre 1). La pàgina inclou un enllaç amb *Wikipedia*, una llista de termes relacionats i una llista de matèries relacionades.

Podem consultar les obres en les diferents llengües que inclou el catàleg; per exemple, hi ha deu referències en espanyol. També podem veure les cobertes d'algunes de les obres.

En definitiva, aquesta pàgina resumeix tota la informació que recull el catàleg més gran i millor del món, en una explotació innovadora i molt reeixida d'allò que s'anomena «mineria de dades».

Només ens cal, com a punt final, anar a la botiga si volem comprar alguna cosa relacionada amb el personatge: a Ebay (<http://www.ebay.com>) trobarem 19.892 objectes de tot tipus (entre ells, 1.407 llibres i 114 pel·lícules), en què invertir els nostres diners, i a Amazon (<http://www.amazon.com>), hi trobarem 2.314 llibres i 79 films.

Donatiu de la filla del Dr. Severo Figarola Pera

El Dr. Severo Figarola Pera va néixer a Barcelona l'any 1893, al carrer d'Escudellers. Aleshores, el seu pare exercia com a metge a Ripollet i a Cerdanyola del Vallès i, per tant, des de la seva mateixa infantesa, l'ambient familiar el va predisposar cap al món de la medicina. Després de cursar els estudis de batxillerat, ingressà a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona, on l'any 1916 es llicencià en Medicina, Cirurgia i Ginecologia. Poc després, es donà d'alta al Col·legi de Metges de Barcelona i, seguidament, completà la seva formació a l'estranger fent estudis a Viena, París, Zúric i Berlín.

Quan va tornar a Barcelona, ja instal·lat professionalment, el doctor Figarola Pera començà a treballar a la Casa de Caritat i a l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau. L'any 1921, essent encara molt jove, entrà a formar part de la junta directiva del Col·legi de Metges, una institució que, molt més tard, l'any 1965, el nomenà col·legiat honorífic.

El Dr. Figarola Pera es va distingir, al llarg de la seva vida, tant per la seva vocació de metge com també per estar dotat d'una gran capacitat organitzativa i de gestió. Aquesta doble capacitat va saber projectar-la a la seva vida professional. En primer lloc, com a impulsor de l'assistència sanitària, creant un gran nombre de clíniques, la primera de les quals va ser inaugurada l'any 1922 al carrer de Pardonet, al districte barceloní de Gràcia, a la qual seguiren, fins a l'any 1971, moltes altres, com ara les de Tàrraga, Arbúcies, Sant Celoni, Cervera, Ponts, Barbastre i Osca. En segon lloc, una de les seves preocupacions va ser atendre les necessitats sanitàries de la societat. A aquest efecte, el mateix any 1922 va idear el sistema d'«iguales» per tal que, mitjançant el pagament d'una quota, els pacients poguessin accedir als serveis mèdics de les seves clíniques. Aquesta experiència va ser seguida de la creació, l'any 1928, juntament amb altres col·legues, de la *Médica Barcelona*, Instituto Médico Quirúrgico, que donà servei a gremis i mutualistes, tant de la ciutat de Barcelona com d'altres poblacions de Catalunya. Seguiren, l'any 1940, la *Médica Regional de Especialidades* i, l'any 1946, la *Iguala Quirúrgica Española de Asistencia Sanitaria y Entierro*, que més tard es va convertir en la *Compañía de Seguros de Asistencia Sanitaria y Entierro*.

En els seus darrers temps, fins que l'any 1983 va ser adquirida per una nova societat, la *Clínica Figarola* va ser dirigida per la seva filla, Carme Figarola Plaja, gràcies a la qual la Biblioteca de Medicina de la Universitat Autònoma de Barcelona ha rebut el donatiu d'un valuós fons bibliogràfic i documental.

Llibreries de Barcelona

Algunes ciutats cosmopolites del món, per exemple París, Londres o Nova York,¹ ofereixen als «amants dels llibres» moltes opcions per gaudir de la seva inclinació: biblioteques, museus dedicats al llibre o a la impremta, cases i museus d'escriptors, mercats o festivals dedicats als llibres o al paper imprès, recorreguts urbans i, evidentment, una oferta molt gran de llibreria. El nombre, la qualitat i les especialitzacions de les llibreria depenen, fonamentalment, de la importància, les dimensions i el gruix cultural, educatiu i econòmic de les respectives ciutats. Les ciutats de «primera divisió» mundial (París, Londres, Nova York, Berlín, etc.) poden arribar a tenir prop d'un miler de llibreria. París, per exemple, segons la guia de Lewino i Oualalou, en té mil cinquanta.

Barcelona, ciutat que no té parangó amb les grans metròpolis abans esmentades, disposa també ara d'una guia de les seves llibreria² publicada per Columna i redactada per dos membres de la nostra universitat: la bibliotecària Mercè Bausili i el professor Emili Gasch.

La guia que acaben de publicar aplega totes (sempre pot escapar-se'n alguna) les llibreria del municipi barceloní. Recull, ordenades per districtes i barris, les llibreria, independentment de la seva especialització o de si són de primera o segona mà (dins d'aquest àmbit, les de segona mà en sentit estricte, les de saldo i les antiquàries).

La fitxa de cada llibreria aplega la informació pràctica essencial (nom, adreça, telèfon, adreça electrònica, web, metro proper), l'especialització i un comentari més o menys ampli a tall de presentació.

Els comentaris són especialment adients. Sovint contenen la història de la llibreria; de vegades fan una remarca ajustada sobre els seus propietaris i el seu tracte, o una síntesi escaient sobre els fons i serveis de l'establiment.

En total, es ressenyen unes 359 llibreria, comptant les 67 parades del mercat dominical del llibre de Sant Antoni.

La relació de llibreria s'acompanya d'un índex de noms, un d'especialitats i un de llibreria per districte. A la pàgina de cor-

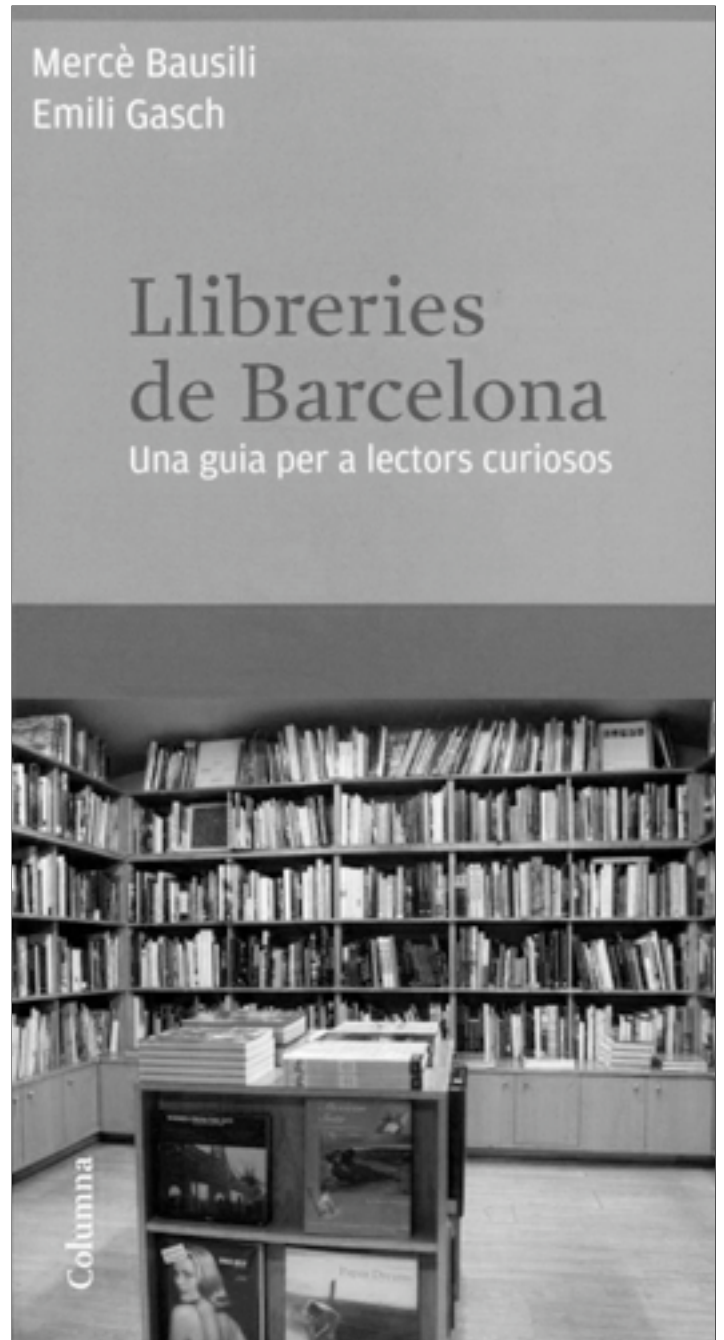
1. LEWINO, Frédéric; OUALALOU, Lamia. *Paris à livre ouvert. Le guide des lecteurs, des livres et des auteurs*. París: Autrement, 2003. 422 p.

ALLIOT, David. *Guide des librairies spécialisées. Paris & Banlieue*. París: Pierre Horay, 2005. 221 p.

READER, Lesley. *Book Lover's London*. Londres: Metro Publications, 1999. 185 p.

CLAXTON, Eve; BAKER, John F.; MACCIO, Tristana. *New York's 50 Best Bookstores for Book Lovers*. Nova York: City and Company, 2000.

2. BAUSILI, Mercè; GASCH, Emili. *Llibreria de Barcelona. Una guia per a lectors curiosos*. Barcelona: Columna, 2008. 211p.

tesia es publica un plànol de Barcelona i els seus barris i districtes.

L'obra em sembla molt reeixida, àgil i d'agradable consulta o lectura. Posats a trobar-hi defectes, només se m'acuden dues carències: la manca d'una orientació cartogràfica més directa; és a dir, d'uns mapes que assenyalin la ubicació de cada llibreria, i la manca d'un pròleg o introducció que encerti a explicar la relació del llibre i la llibreria amb la ciutat, la seva història i la seva projecció cultural. Esperem que l'actual edició s'exhaureixi aviat i que properes edicions esmenin aquestes mancances i permetin actualitzar i completar amb altres informacions relatives al món del llibre aquesta guia que recomano vivament.

Darreres exposicions

Algunes de les biblioteques de la UAB elaboren periòdicament el que s'anomenen exposicions bibliogràfiques, les quals es poden consultar a través d'Internet i sovint als expositors de cada biblioteca. Són un intent per fer conèixer la biblioteca presencial i la virtual. Les temàtiques són diverses, però connecten amb els fons de cada una d'elles, i la tria té molt a veure amb fets informativament parlant vigents o històricament memorables.

Les podeu consultar a través de la pàgina del Dipòsit Digital de Documents UAB (DDD) <http://ddd.uab.cat/>, o bé a les adreces que us adjuntem:

Biblioteca de Ciències Socials

Quinze anys de la Diplomatura de Relacions Laborals

Exposició sobre les reformes legislatives en matèria de relacions laborals durant els anys 1993-2008 i la creació dels estudis universitaris de relacions laborals.

<http://www.bib.uab.es/socials/exposicions/quinzerrll/presentacio.htm>

Estructura econòmica de España. 25a edició

Exposició sobre la 25a edició del llibre de Ramón Tamames *Estructura econòmica de España*, un clàssic de l'anàlisi de l'economia espanyola.

<http://www.bib.uab.es/socials/exposicions/tamames/presentacio.htm>

Biblioteca d'Humanitats

Joan Baptista Xuriguera: entre la política i la literatura

Exposició bibliogràfica a la Biblioteca d'Humanitats de la UAB sobre Joan Baptista Xuriguera amb motiu del centenari del seu naixement.

<http://www.bib.uab.es/human/exposicions/xuriguera/presentacio.asp>

Homenatge a Verena Stolcke

Després de 38 anys dedicada a l'antropologia, tant en el vessant d'investigació com en el docent, i després de 28 anys lligada a la UAB, la catedràtica Verena Stolcke es jubila en acabar el curs 2007-2008; per això, el Departament d'Antropologia ha volgut fer-li un merescut acte d'homenatge en el qual intervindran col·legues i amics d'arreu del món.

<http://hipatia.uab.cat/exposicions/stolcke/portada.asp>

El mapa com a llenguatge geogràfic

Mostra cartogràfica amb motiu del II Congrés Català de Geografia organitzat per la Societat Catalana de Geografia.

<http://hipatia.uab.cat/exposicions/mapa/presentacio.html>

Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

Joaquim Romaguera i Ramió (1941-2006)

Exposició virtual dedicada a la figura de Joaquim Romaguera i Ramió amb motiu de l'acte de donació a la Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General del fons documental i biblioteca personal d'aquest estudiós.

Joaquim Romaguera va ser una figura destacada en la investigació sobre el cinema a Catalunya i durant la seva vida va reunir un considerable nombre de llibres, revistes i documentació sobre el món del cinema.

<http://www.bib.uab.es/comunica/roma/>

Premsa política clandestina

Exposició virtual centrada en la premsa política clandestina a l'Estat espanyol durant el franquisme.

<http://www.bib.uab.es/comunica/precla/>